

1. MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK ÉS KÖZÉPTÁVÚ ELŐREJELZÉS

A magyar gazdaság növekedésének szerkezete 2013 óta stabilnak és kiegyensúlyozottnak tekinthető, melyet több tényező is alátámaszt. Egyrészt fontos kiemelni, hogy míg 2013 előtt az export volt a magyar gazdaság egyedüli motorja, addig az elmúlt két évben a belső kereslet is egyre markánsabban járul hozzá a bruttó hazai össztermék bővüléséhez. Másrészt az egyensúlyi mutatók is kedvezően alakulnak, vagyis a gazdasági teljesítmény javulása nem eladósodásból származik. A növekedés fenntarthatóságát tükrözi ugyanis, hogy a külkereskedelmi többlet rekordmagasságba, közel 10 milliárd euróra emelkedett, illetve hogy az államháztartás hiánya rendre tartósan, jóval a GDP 3% alatt alakul.

1.1. A NÖVEKEDÉS ÖSSZETEVŐI

Az Európai Bizottság téli előrejelzésében a korábbiakhoz képest jelentősen felfelé módosította mind 2017, mind 2018 tekintetében hazánk növekedési prognózisát, így a magyar Kormányhoz hasonlóan – bár a Kormányhoz képest némileg alacsonyabb ütemű fogyasztás- és beruházás-bővüléssel számol – jóval 3% feletti növekedési ütemeket vetítenek előre 2017-re és 2018-ra (3,5%, illetve 3,2%). A Bizottság várakozásai szerint 2017-ben Magyarország a harmadik legmagasabb növekedési ütemet mutathatja fel az Európai Unió tagországai közül.

1. táblázat: Az Európai Bizottság és az NGM makrogazdasági előrejelzéseinek összehasonlítása

növekedés %-ban	NGM 2017. évi KP			Európai Bizottság 2017. tél		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
GDP	2,0	4,1	4,3	1,9	3,5	3,2
Háztartások fogyasztási kiadása	4,9	6,1	5,4	5,0	4,8	3,9
Közösségi fogyasztási kiadás	0,6	0,8	1,0	2,0	1,0	2,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-15,5	10,2	12,9	-9,6	10,0	5,0
Export (árúk és szolgáltatások)	5,8	5,4	6,5	6,7	5,0	5,9
Import (árúk és szolgáltatások)	5,7	6,8	8,2	6,4	6,8	6,7
Munkanélküliségi ráta	5,1%	4,0%	3,6%	5,2	4,8	4,5
Infláció	0,4	1,6	3,0	0,4	2,2	3,1
Államháztartás egyenlege (GDP %-a)	-1,8	-2,4	-2,4	-1,8	-2,4	-2,5
<i>strukturális egyenleg</i>	-1,6	-2,5	-2,4	-2,2	-3,4	-3,6
Államadósság (GDP %-a)	74,1	72,0	70,5	73,5	72,3	71,2

A 2010-et követő első évek gazdaságpolitikai intézkedéseinek fókuszában az ország pénzügyi stabilitásának helyreállítása állt. Ennek sikereire alapozva 2013-tól növekedési fordulat bontakozott ki, amelynek eredményeképp a magyar gazdaság stabil növekedési pályán mozog. 2014-ben 4%-kal, míg 2015-ben 3,1%-kal, 2016-ban 2,0%-kal bővült a bruttó hazai össztermék. Így az elmúlt három évben összességében folytatódott hazánk felzárkózása, meghaladva a legtöbb uniós tagállam bővülését. Amellett, hogy a magyar gazdaság dinamikusan bővül, annak szerkezete egyúttal kiegyensúlyozottnak és fenntarthatónak is tekinthető, amit több tényező is alátámaszt. Egyrészt a legtöbb szektor kedvező és stabil teljesítményt produkál, azaz a növekedésből szinte minden ágazat

egyaránt profitál. Másrészt az adatok nem párosultak a külső és a belső egyensúly megbomlásával, vagyis nem hitelfelvétel táplálta a magyar gazdaság felzárkózását.

Az előrejelzési horizonton hazánk növekedési kilátásait több tényező alakítja. A várhatóan tartósan magas növekedést a magyar gazdaság erős fundamentumai mellett a Kormány gazdaságpolitikája is támogatja. A növekedéstámogató gazdaságpolitika egyik legfontosabb pillére a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán kötött hatéves bérmegállapodás, aminek köszönhetően többletjövedelem képződik a gazdasági szereplők számára a béremelések, valamint a szociális hozzájárulási adó és a társasági adó csökkentése következtében, egyaránt erősítve így a belső kereslet, a foglalkoztatás és az exportkapacitások bővülését, illetve a magyar gazdaság versenyképességét. A társasági adó csökkentése kapcsán kiemelendő, hogy az intézkedés ösztönözheti a magas tőkeigényű, technológia-intenzív és egyben magas hozzáadott értéket előállítani képes beruházásokat.

A bérmegállapodás mellett számos további fiskális ösztönző is serkenti a keresletet, mint például a lakásépítések támogatása (CSOK, 5%-os lakásáfa). A Kormány gazdaságpolitikai lépései mellett szintén a magyar gazdaság gyorsulását eredményezi, hogy számos, már bejelentett nagyvállalati projekt eredményeképp bővül hazánk exportkapacitása. A kivitel erősödését támogatják továbbá főbb felvevőpiacaink kedvező konjunktúra kilátásai is.

Végezetül megállapítható, hogy ugyan a GDP és a fogyasztás a közelmúltban elérték válság előtti szintjüket, van még érdemi mozgástér a helyreállásra, ami további élénkülést vetít előre. Egyfelől a beruházások, másfelől a fogyasztáson belül a tartós fogyasztási cikkek esetében figyelhető meg elmaradás a 2008-as szinttől. Utóbbiak esetében az óvatossági motívumok játszhattak jelentős szerepet, amelyek arra készítették a háztartásokat, hogy a fogyasztásukat lehetőségeikhez képest elhalasszák. Az elkövetkező időszakban az óvatossági megfontolások folytatódó oldódása, így a megtakarítások mérséklődése várható, ami szintén a növekedés fokozódását vetíti előre.

Összességében tehát a növekedés érdemi gyorsulása várható: idén 4,1%, jövőre pedig 4,3%-kal, és az azt követő években is 3,5% feletti ütemben bővíthet a magyar GDP. (Az alappályát övező kockázatok közül két alternatív forgatókönyvet az 1. számú keretes írás ismertet.) A Kormány gazdaságpolitikájának is köszönhetően tehát sikerül nagyobb sebességi fokozatba kapcsolni, így a magyar gazdaság növekedési képessége számottevően javul, elősegítve az elkövetkező években hazánk gyorsabb felzárkózását a fejlettebb nyugat-európai államokhoz.

1. számú keretes írás: érzékenységvizsgálatok – pozitív és negatív forgatókönyvek

A konvergencia program makrogazdasági pályájának megvalósulását a kockázatok esetleges realizálódása is alakíthatja. A főbb kockázati tényezők közül az alábbiakban két alternatív forgatókönyv és annak gazdasági hatásai kerülnek bemutatásra. Az első a belső folyamatok, a fogyasztás és a beruházások alappályát meghaladó mértékű növekedésén, míg a második forgatókönyv a külső kereslet visszafogottabb élénkülésén alapul. A Nemzetgazdasági Minisztérium DINAMO modelljének alkalmazásával elvégzett érzékenységvizsgálatok azt számszerűsítik, hogy a sokkhatások következtében milyen mértékben térne el a főbb makrogazdasági változók szintje, illetve növekedési üteme az alappályától.

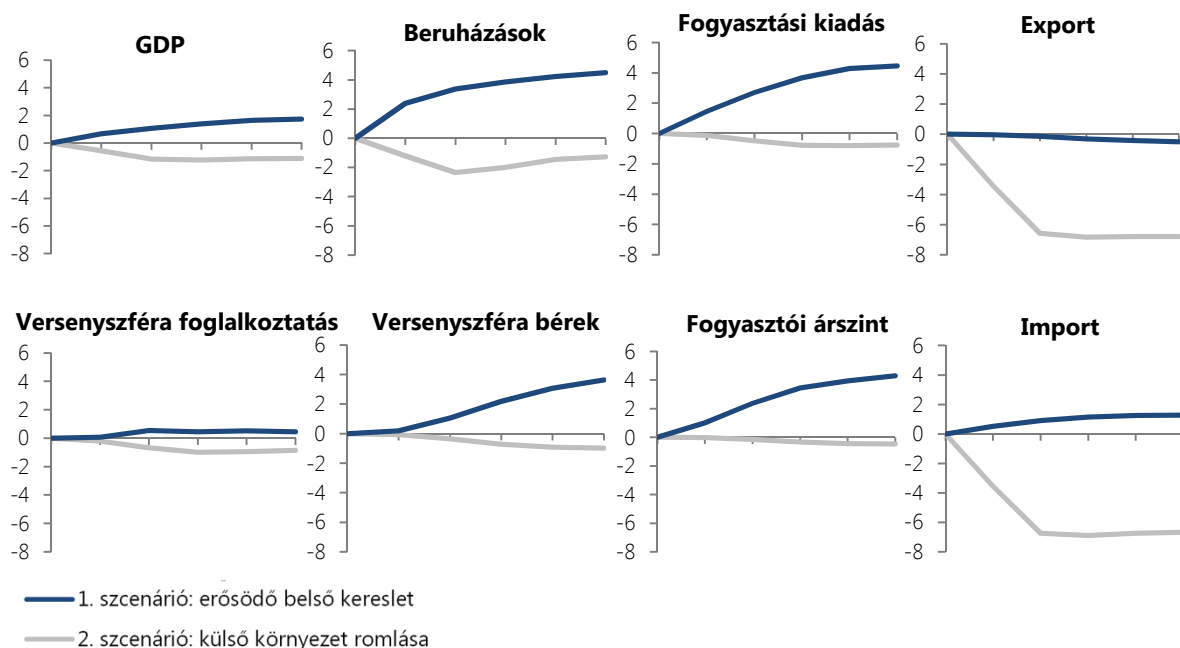
Az 1. számú forgatókönyv egyrészt annak eshetőségével számol, hogy a fogyasztás a hatéves bérmegállapodás által megvalósuló béremelkedés, a magas foglalkoztatottság és az óvatossági motívumok gyorsabb enyhülésének eredőjeként az alappályában prognosztizáltnál gyorsabban fog

növekedni. Másrészt a beruházások esetében is megvalósulhat az alappályában becsültnél erősebb bővülés, aminek a háttérében az uniós források vártnál gyorsabb felhasználása mellett a lakásépítések kedvezőbb alakulása, valamint a társasági adókulcs csökkentése következtében kibontakozó erőteljesebb beruházási aktivitás állhat. A termelő szektorban megvalósuló kapacitásbővítés további foglalkoztatásbővülést is eredményez. A belső kereslet élénkülése az import emelkedése mellett az árak növekedésére is kihat. A fogyasztásból és a többlet kapacitásokból adódó termelés- és jövedelembővülés összességében többletbevételt generál a költségvetés részére.

A 2. számú forgatókönyv a külső kereslet vártnál lassabb élénkülését feltételezi. Számos geopolitikai tényező (pl. Brexit, piacvédő kereskedelempolitika térnyerése) mellett egy esetleges szigorúbb amerikai monetáris politika, vagy az amerikai költségvetési stimulus elindításának elhúzódása negatívan befolyásolhatja a globális és az európai konjunktúrát, illetve ezen keresztül a magyar export iránti keresletet. Az exportnövekedés esetleges lassulása a hazai termelési kapacitások vártnál mérsékeltebb bővülését eredményezné. Így nemcsak az export, hanem a foglalkoztatás és a beruházások dinamikája is alacsonyabb lenne. Ezen hatásokat érdemben tompítja a kivitel magas importtartalma. A visszafogottabb kereslet egyben az infláció mérséklődését is maga után vonná. A konjunktúrafolyamatokkal összhangban az államháztartás egyenlege is romlana a külső kereslet esetleges gyengülésének következtében.

1. ábra: Alternatív forgatókönyvek alakulása*

(a változók szintjének százalékos kumulált eltérése az alappályához viszonyítva *)

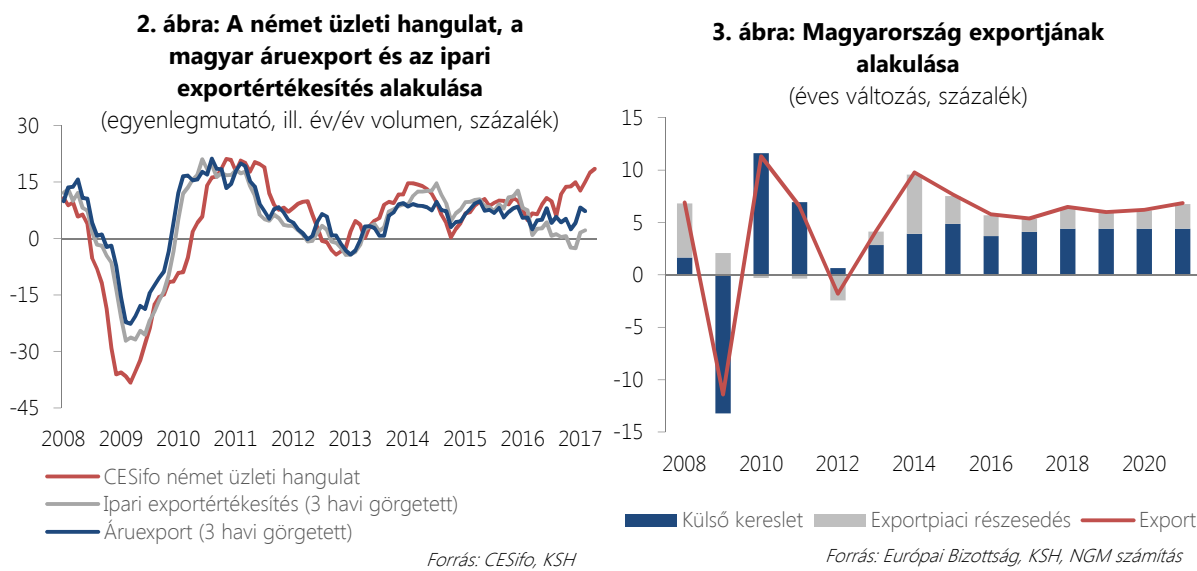

Forrás: NGM számítás a DINAMO modell alapján

*A diagramok a változók szintjének alappályához viszonyított százalékos eltérését mutatják be. A vízszintes tengely első osztása a 2016-os, az utolsó a 2021-es évet reprezentálja.

1.1.1. KÜLGAZDASÁG

A Bizottság téli előrejelzése és a magyar Kormány makrogazdasági pályája 2017-re közel azonos növekedéssel számol az export és az import esetében is. 2018-ra azonban a Bizottság a hazai számításoknál alacsonyabb növekedésre számít. A különbség oka, hogy a Kormány a háztartási fogyasztás és beruházás dinamikusabb növekedését várja.

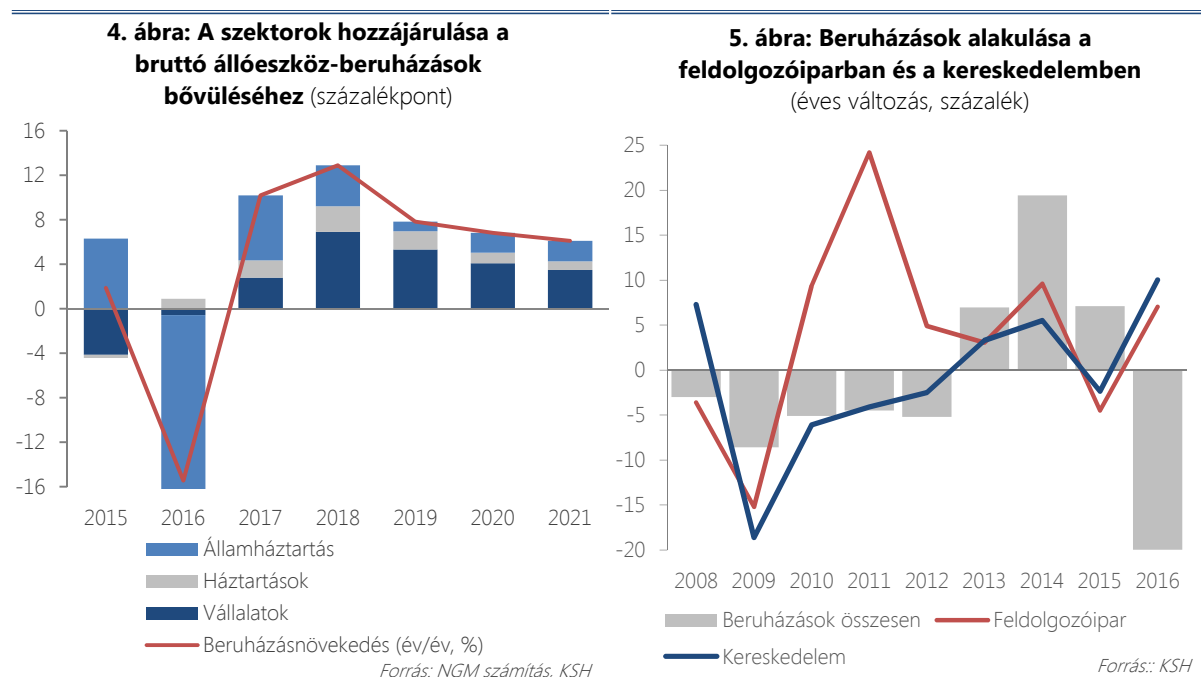

A világkereskedelem lassulásával párhuzamosan – az Európai Unió gazdaságaihoz hasonlóan – 2016-ban a magyar külkereskedelem dinamikája is visszafogottabban alakult az azt megelőző évek növekedési ütemeihez képest. Tavaly az export volumene 5,8, míg az importé 5,7%-kal növekedett éves alapon, miközben a külkereskedelem szerkezete kiegyensúlyozott maradt. A külkereskedelmi áruforgalom többlete, a javuló cserearány által is támogatva töretlenül nőtt, így a tavalyi év során rekordmagasságba, közel 10 milliárd euróra emelkedett az aktívum. Mindezek eredményeként a külkereskedelem pozitívan járult hozzá a GDP növekedéséhez. Előretekintve a külkereskedelem tavalyinál lendületesebb bővülése prognosztizálható. Az export növekedésére kedvezően hat, hogy ugyan mérsékeltebb ütemben, de továbbra is stabilan nő a feldolgozóipari rendelésállomány, amit támogathat az idei évtől várhatóan gyorsuló világkereskedelem is. Az élénkülő nemzetközi konjunktúra jelei már tetten érhetők a hazai és külföldi bizalmi indikátorok év eleji alakulásában is, ami a piaci szereplők derűlátásáról tanúskodik.

Az import bővülési üteme összességében a kiviteléhez hasonlóan alakult, mindazonáltal az árubehozatal 6,2%-os dinamikája meghaladta a szolgáltatásokét. A kedvező munkaerőpiaci folyamatok következtében növekvő jövedelmek a háztartások bővülő fogyasztását eredményezték, ami megmutatkozott a turisztikai tevékenységek 18,4%-os növekedésében is. Ezen túl az exportbeszállítói igények biztosították az alapot az élénk behozatalhoz. Az elkövetkező időszakban az import növekedésében jelentős szerepet játszik, hogy felfut az EU-s transzferek felhasználása, így a belföldi kereslet importvonzata várhatóan erősödni fog. Továbbá a behozatal a szállítói hálózatok importigénye, illetve a gyorsuló belföldi felhasználás, azaz a háztartások bővülő fogyasztása és a vállalatok beruházásainak eredményeként a kivitt meghaladó ütemben nőhet. Ennek eredményeképp a külkereskedelem hozzájárulása a GDP-növekedéshez átmenetileg negatív tartományba kerülhet az előrejelzési horizonton.

1.1.2. BERUHÁZÁSOK

Az elkövetkező időszak beruházásait illetően az Európai Bizottság téli előrejelzése és a Kormány makrogazdasági pályájában felvázolt 2017-es folyamatok között érdemi különbség nem mutatkozik: mindkét prognózis kétszámjegyű beruházás-növekedéssel számol. Mindazonáltal, 2018-ban a Kormány az EU-s források fokozottabb felfutásával számol, így erőteljesebb beruházási dinamikát vetít előre.

2016 során több mint 6 200 milliárd forint értékű beruházás valósult meg Magyarországon, ugyanakkor a beruházási aktivitás 15,5%-kal elmaradt a megelőző évitől. A visszaesés hátterében elsősorban a 2007-2013-as uniós költségvetési ciklushoz kötődő állami beruházások magas bázisa állt, miközben a privát szektor egyes ágazatainak teljesítménye élénkülést tükrözött. Ennek eredményeként a magánberuházások összességében 2016-ban is pozitívan járultak hozzá a gazdaság növekedéséhez. Előretekintve, a beruházások erőteljes megugrása prognosztizálható 2017-től kezdődően, amelyhez mindhárom szektor hozzájárul majd (4. ábra).

A vállalati szektorban legnagyobb súlyt képviselő feldolgozóipar beruházásai 2016-ban 7%-kal növekedtek, valamint a kereskedelem ágazat fejlesztései is 10%-kal bővültek éves összevetésben (5. ábra). Ez a két ágazat együttesen a beruházások 40%-át valósítja meg, ami megerősíti, hogy a beruházások 2016. évi visszaesése nem kötődik szorosan a termelő és szolgáltató vállalatok teljesítményéhez.

A háztartások beruházásait tekintve megállapítható, hogy 2016-ban jelentős fellendülés bontakozott ki. A stabilan alacsony kamatkörnyezet és a lakosság foglalkoztatási és jövedelmi helyzetének tartós javulása mellett a Családi Otthonteremtési Kedvezmény által biztosított támogatások is jelentős lökést adtak a lakáspiac keresleti oldalának. Ennek eredményeként a kiadott építési engedélyek számának elmúlt három évben megfigyelt töretlen emelkedése már számottevően megjelenik a lakásépítések megugrásában is. A tavalyi év során 10 ezer lakás épült az országban, amely 31%-os bővülést jelent a megelőző évhez viszonyítva. A keresletoldali élénkülést megerősíti, hogy 2016-ban

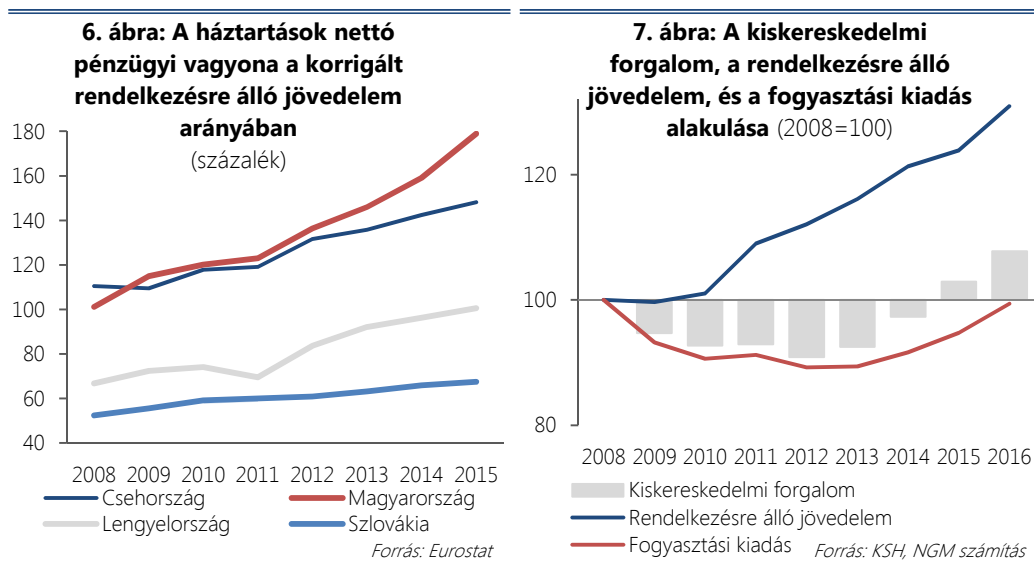
29%-kal emelkedett az új lakáshitelek összértéke éves összevetésben, amelynek 2017-től további lökést adhatnak a hatéves bérmegállapodás eredményként megvalósuló béremelések is.

Az elkövetkező negyedévekben várhatóan erőteljes növekedési dinamika bontakozik ki, amelyet alátámaszt egyfelől, hogy a jövőbeli fejlesztéseket előrevetítő feldolgozóipari kapacitáskihasználtság tartósan magas szinten áll. Másfelől a 9%-ra csökkentett társasági adókulcs és a továbbra is historikusan alacsony pénzügyi hozamok az erős kereslettel társulva megfelelő feltételeket teremtenek az elhasználadott termelőeszközök pótlásához, az új kapacitások kiépítéséhez, illetve a magyar gazdaság tőkeintenzitásának fokozásához. Továbbá az elmúlt időszakban bejelentett számos nagy volumenű – főleg az autógyártást és a beszállítói hálózatot érintő – fejlesztés is a beruházások felfutását vetíti előre. Kedvező továbbgyűrűző hatásokkal járhat, hogy a folyamatban lévő fejlesztések között olyan zászlóshajók kapacitásbővítései is szerepelnek, mint például az Audi és a Mercedes, amelyek a beszállítói hálózatuk révén további jelentős beruházásokat vonzhatnak az országba.

1.1.3. FOGYASZTÁS

Az Európai Bizottság téli előrejelzése a háztartások fogyasztásának jelentős mértékű növekedésével számol 2017-ben, de lassulást vár 2018-ra. A dinamikát a foglalkoztatás és a reálbérek jelentős növekedésének tulajdonítja, amelyben a jövőre nézve növekvő szerepet játszik a hatéves bérmegállapodás. A háztartások fogyasztói bizalma a megerősödő háztartási hitelezéssel társulva a GDP-növekedés fontos tényezőjévé teszi a fogyasztást. Mindazonáltal a Kormány a háztartások jövedelmi helyzetének alakulásával párhuzamosan a Bizottsághoz képest némileg robusztusabb fogyasztásbővülést vetít előre.

2016-ban folytatódott a fogyasztás gyorsuló ütemű bővülése. A rekordmagas foglalkoztatás és ezzel párhuzamosan alacsony munkanélküliség, illetve a kiemelkedő bérdinamika a bértömeg jelentős emelkedését eredményezték. Emellett a személyi jövedelemadó 15%-ra való csökkentésével, valamint a kétgyermekesek családi adókedvezményének növelésével pedig tovább nőtt a háztartások rendelkezésre álló jövedelme. A kedvező folyamatokat a fogyasztói bizalom erősödésében is megmutatkozott. A lakossági kiadások mintegy 5%-kal emelkedtek 2016-ban, amely így a GDP-növekedés közel felét adta. Ugyanakkor a továbbra is magas felhalmozási ráta eredményeképp a háztartások nettó pénzügyi vagyona 2016-ban először meghaladta a GDP 100%-át, illetve közelíti a korrigált rendelkezésre álló jövedelemtömeg kétszeresét, amely a visegrádi országokkal összehasonlítva is kimagaslóan erős megtakarítási hajlandóságot és erős pénzügyi pozíciókat mutat (6. ábra).

Ugyan a fogyasztás 13 éve nem látott ütemben bővült, dinamikája továbbra is elmarad a rendelkezésre álló jövedelem növekedési ütemétől (7. ábra). Ebből, illetve a magas megtakarítási hajlandóságból arra lehet következtetni, hogy a válság óta jellemző óvatossági megfontolások továbbra is érvényesülnek a háztartások viselkedésében. Ez a fogyasztási kiadás szerkezetében is megjelenik, mivel a kiadások tartós cikkek vásárlására fordított hányada 2016-ban alig haladta meg a 6%-ot, szemben a válság előtt jellemző 10% feletti értékkel.

A gyorsuló ütemben bővülő fogyasztás azonban egyben a fogyasztói bizalom fokozatos erősödését is jelzi. A töretlenül javuló foglalkoztatottság, illetve a növekvő reálbérek – amelynek emelkedéséhez a hatéves bérmegállapodás is hozzájárul – a háztartások jövedelmi helyzetét és jövőbeni kilátásait kedvezően alakítják. Mindez hozzájárul a magas megtakarítási ráta mérséklődéséhez, amely további teret nyit a fogyasztás emelkedéséhez. A háztartások jövedelmi helyzetét tovább erősíti a kétgyermekes családi adókedvezmény növelése. A kedvező folyamatokat támogatja továbbá egyes alapvető élelmiszerek – a baromfi hús, a friss tej és a tojás –, valamint az internet és egyes éttermi szolgáltatások áfájának mérséklése is. 2018-ban is folytatódnak az áfacsökkentések: 5%-ra változik a halhús, egyes éttermi szolgáltatások, valamint az internet áfakulcsa. Mindezek eredőjeként 2017-ben a fogyasztás dinamikája tovább erősödik, illetve gyors ütemű bővülése az következő években is fennmarad.

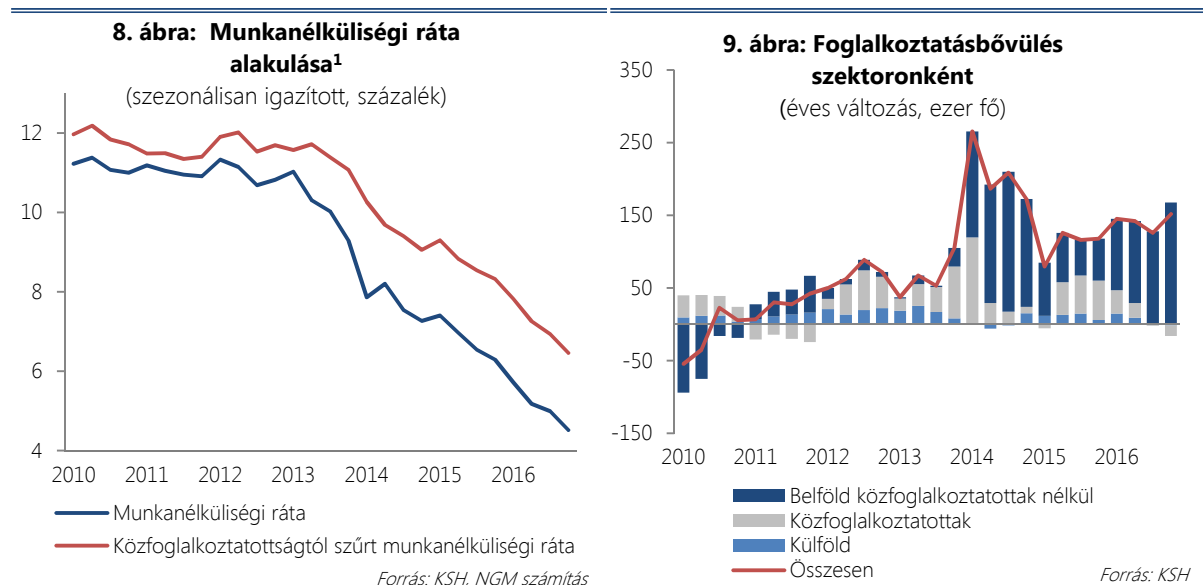
1.2. MUNKAERŐPIAC

A Kormány makrogazdasági pályája az Európai Bizottság téli előrejelzésével összhangban folytatódó foglalkoztatásbővülést vetít előre. A foglalkoztatási és az aktivitási ráta növekedése mellett mindkét előrejelzés csökkenő munkanélküliségi rátát jelez előre.

A 2010 óta végrehajtott munkapiaci reformoknak köszönhetően a munkaerőpiaci részvétel bővülése 2016-ban is folytatódott. Az elmúlt években a növekedés a munkaerő jobb kihasználásával ért el sikereket. Mind a foglalkoztatás, mind az aktivitás európai összehasonlításban is kiemelkedő mértékben emelkedett, miközben a munkanélküliségi ráta csökkenése is folytatódott (8. ábra). A kormányzati intézkedések hatására 2016-ban az aktivitási ráta további emelkedést követően elérte a 70,1%-ot, amely a foglalkoztatás bővülése és a munkanélküliségi ráta 5,1%-ra csökkenése mellett következett be. A korábbi évek tendenciáját folytatva 2016-ban is jelentősen, 141 ezer fővel (3,4%-

kal) nőtt a foglalkoztatottak száma és a rendszerváltás óta nem látott szintre emelkedett, meghaladva a 4,4 millió főt, 66,5%-os foglalkoztatási rátát eredményezve. A bővülésben a versenyszféra játszotta a legjelentősebb szerepet, miközben a közfoglalkoztatottak száma az év második felében csökkenésnek indult (9. ábra).

A sikert a gazdaság stabil növekedési pályára állása következtében megnövekvő munkaerő-kereslet mellett számos munkapiaci részvételt, illetve munkakeresletet ösztönző intézkedés alapozta meg: így többek között a személyi jövedelemadó csökkentése, a Munkahelyvédelmi Akció keretében nyújtott járulékkedvezmények, a közmunkaprogram kiszélesítése, az álláskeresői támogatások átalakítása, a rokkantnyugdíjazás feltételeinek szigorítása, továbbá az effektív nyugdíjkorhatár emelése.

¹ Feltételezve, hogy közfoglalkoztatás hiányában a program keretében munkát vállalók fele munkanélküli, másik fele pedig inaktív státuszban lenne.

A Kormány célja, hogy növelje a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra visszalépők arányát. A közfoglalkoztatottak elhelyezkedésének elősegítése érdekében a program méretének bővítése helyett a képzésekre és az elhelyezkedést segítő egyéb intézkedésekre helyez nagyobb hangsúlyt a Kormány, amely eredményei már 2016 utolsó negyedévében, a munkaerő-felmérés szerinti közfoglalkoztatottak számának éves alapú 15 ezer fős csökkenésében is megmutatkozott. Továbbá a Kormány döntése alapján a versenyszférában kialakult munkaerőhiányra figyelemmel a közfoglalkoztatási programokban részt vevők havi átlagos maximális létszámát 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre kell csökkenteni a 2016-os 224 ezer főről. Emellett 2018. június 1-jétől felmenő rendszerben, hároméves időszakon belül a közfoglalkoztatási jogviszonyban eltölthető maximális időtartam egy év lehet, kivéve, ha a versenyszféra nem kínál reális munkalehetőséget az egyénnek, tehát önhibáján kívül nem tud elhelyezkedni. A 25 év alatti, valamint szakképzettséggel rendelkező álláskereső csak különféle megkötésekkel kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba.

A feszesebbé váló munkaerőpiac az előző évekhez képest a keresetek gyorsabb növekedését eredményezte a versenyszférában. A közsféra bérindexét az életpályamodellek növelték. A versenyszféra bérei 5,4%-kal, a nemzetgazdasági bruttó keresetek átlagosan 6,1%-kal emelkedtek 2016-ban. A korábbiaknál erősebb bérdinamika azonban nem változtatta meg számottevően Magyarország relatív versenyképességét a régióban, mivel a kedvező külső környezet következtében a környező országok bérszínvonalának felzárkózása is gyorsult. A mérsékelt inflációs környezet, a személyi jövedelemadó 1 százalékpontos csökkentése és a kétgyermekesek növekvő családi

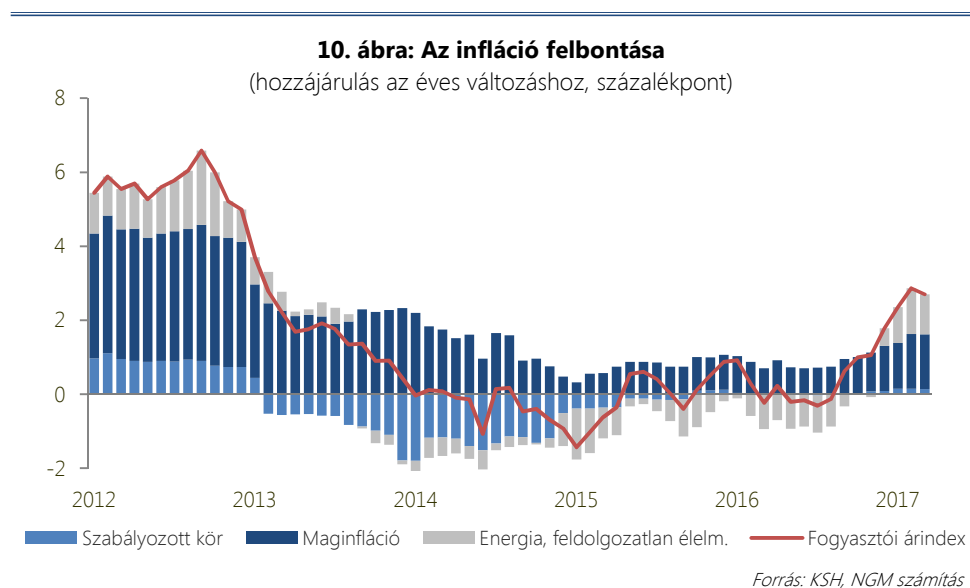

adókedvezménye a nettó bérek emelkedését okozta. A családi adóalap-kedvezmény figyelembevételével számolt nettó átlagkeresetek 7,7%-kal növekedtek a nemzetgazdaságban. A nettó keresetek reálértéke az alacsony inflációs környezetnek köszönhetően az előző évekhez képest is gyorsabban 7,4%-kal növekedett.

A Kormány kezdeményezésére megkötött hatéves bérmegállapodás a következő években a bruttó bérek gyorsabb emelkedését eredményezheti. A munkaadói adóterhek 2017-ben 5 százalékpontos, majd 2018-ban további 2 százalékpontos mérséklése következtében azonban a bérköltségek növekedése a bruttó keresetekénél alacsonyabb ütemű lesz. A bérek emelkedése a vállalatok hatékonyságjavító törekvéseinek ösztönzésével hozzájárul ahhoz, hogy a magas hozzáadott értéket előállítani képes munkakörökben emelkedhessen a foglalkoztatás. A megállapodás hatására a kedvező munkaerőpiaci folyamatok fennmaradása mellett a bérek felzárkózásának folytatódása prognosztizálható a következő években. Így az előrejelzési horizont végére a reálbérek 2016. év eleji értékükhöz képest összességében közel 40%-kal emelkedhetnek, míg a foglalkoztatottak száma mintegy egymillió fővel haladhatja meg a 2010. évi értéket. Eközben az előrejelzési időszak végére a munkanélküliségi ráta 4% alá csökkenhet.

1.3. INFLÁCIÓS FOLYAMATOK

A Kormány inflációs előrejelzése 2017 vonatkozásában némileg alacsonyabb mint az Európai Bizottságé, 2018 tekintetében ugyanakkor eltűnik a különbség. A Bizottság szerint a hazai kereslet erősödése fontos tényezője az infláció élénkülésének, amely 2018-ra akár enyhén meg is haladhatja a jegybanki célt.

Az elmúlt években gyökeresen megváltoztak a hazai inflációs folyamatok. A korábban jellemző 4-5% körüli általános drágulással ellentétben 2013 óta a magyar gazdaságot historikusan alacsony árdinamika jellemzi, amely mára beépült a várakozásokba is. A folyamat eredményeként az elmúlt két évben már rekordalacsony, nulla közeli inflációt mértek. A kedvező változás eleinte elsősorban a Kormány által több lépcsőben végrehajtott rezsicsökkentéseknek volt köszönhető, majd később hasonlóan hatott a nyersanyagárak, elsősorban az olajár csökkenése is. A 2014-2015-ben kialakult rekordalacsony infláció 2016 nagy részében is megfigyelhető volt, amelynek következtében az előző évben is historikusan alacsony, mindössze 0,4%-os volt az áremelkedés mértéke. Ebben meghatározó

szerepe volt az importált hatásoknak, mint az olajár csökkenésének és az Európa-szerte visszafogott általános drágulásnak, de támogatóan hatott a stabil forint-euró árfolyam, illetve az inflációs várakozások alacsony szinten való horgonyozottsága is. Emellett a belföldi folyamatok is mérsékelt árváltozást mutattak, a maginfláció minimális évközi gyorsulást követően is mindössze 1,4%-ot tett ki, a piaci szolgáltatások árindexe pedig rekordalacsony szinten maradt (10. ábra).

A külső hatásokat illetően az energia- és nyersanyagárak 2017 egészében inkább az áremelkedés irányába hathatnak majd, míg az euróövezet felől lassú ütemben élénkülő inflációs nyomásra számíthatunk. A belföldi folyamatokat tekintve vegyes a kép. Egyrészt az egyes élelmiszerekre, valamint az internet-szolgáltatásra és az éttermi étkezésre bevezetett áfakulcs-csökkentések ármérséklő hatásúak. Másrészt a feszes munkaerőpiac és a minimálbéremelés miatt emelkedő munkaköltségek, valamint a magasabb bérek okozta kereslet idővel az árakban is megjelenhetnek majd.

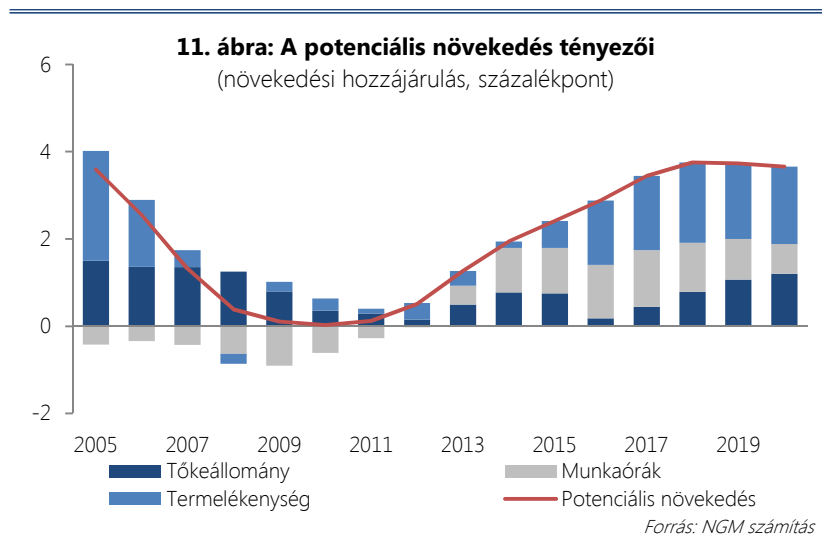
2018-ban a kibocsátási rés záródásával és a belföldi kereslet élénkülésével párhuzamosan tovább gyorsulhat az infláció, amely az árstabilitásnak megfelelő 3% körüli szinten alakulhat majd. Az árnövekedést mérsékli ugyanakkor az internet-szolgáltatás, egyes éttermi szolgáltatások és a halhús áfakulcsának 5%-ra történő csökkentése. A világpiaci folyamatokat tekintve, az olajár várhatóan nem jelentkezik árfelhajtó tényezőként, azonban az élelmiszerek erőteljesebben drágulhatnak majd, továbbá érdemi élénkülés várható az euróövezet felől érkező árhatásokban is.

1.4. CIKLIKUS FOLYAMATOK

Az NGM az Európai Bizottság pályájához hasonlóan a potenciális növekedés folyamatos gyorsulását feltételezi a javuló foglalkoztatottság, az erőteljes tőkefelhalmozás és a technológiai fejlődés eredményeként. A ciklikus pozíció megítélésében ugyanakkor némi eltérést tapasztalunk, amelynek hátterében az eltérő modellkeret, illetve az a tényező állhat, hogy a Kormány által alkalmazott módszertan figyelembe veszi a pénzügyi, illetve külső egyensúlyi folyamatokat is.

Az óvatossági megtakarítások mérséklődésével, a hitelezés beindulásával, illetve a belföldi kereslet élénkülésével összhangban a kibocsátási rés 2018-ra zárulhat. Az elkövetkező években a Kormány növekedés-serkentő intézkedései és az EU-transzferek gyorsított lehívása is ebbe az irányba ható tényezők. Az előrejelzési horizont első felében így a gyors bővülésnek köszönhetően a kibocsátási rés záródik, majd az ezt követő időszakban a bővülés a potenciális növekedéssel összhangban alakul.

A gazdaság gyorsulásával párhuzamosan, több tényező együttes hatására a potenciális növekedés is emelkedik (11. ábra). Egyrészt a munkapiaci reformok folytatódásaként tovább javulhat az aktivitás, másrészt főként a feldolgozóiparban jellemző nagyvállalati kapacitásbővítések és az EU-pályázatok felhasználásának köszönhetően emelkedik a tőkefelhalmozás is. A munka-tőke relatív árának megváltozása további ösztönzőként hathat a termelés automatizálására, amely szintén a beruházások és a tőkeállomány emelkedését eredményezi. Végezetül a munkapiacra nemrégiben bevontak gyakorlatszerzésével, a technológia beáramlásával és a hatéves bérmegállapodás allokációs hatásának eredményeként a növekedés idővel egyre nagyobb hatékonyságjavulással is társul. E tényezőknek köszönhetően a potenciális növekedés az előrejelzési horizonton mindvégig meghaladhatja a 3,5%-ot.

1.5. KÜLSŐ EGYENSÚLY

Az Európai Bizottság tavaszi előrejelzésében, valamint a Kormány prognózisában hasonlóan ítéli meg a külső egyensúlyi folyamatok alakulását. A külfölddel szembeni finanszírozási képesség stabilan masszív többletet mutathat az elkövetkező években.

2016-ban a mérsékeltebb uniós forrásbeáramlásra visszavezethetően a 2015. évi rekordmagas értéknél valamivel alacsonyabb szinten alakult a külfölddel szembeni finanszírozási képesség, amely a GDP 5,4%-át tette ki (12. ábra). Ezzel a külső egyensúlyi folyamatokat tekintve Magyarország régiós összehasonlításban továbbra is kiemelkedő. Szintén kedvező, hogy a mérsékeltebb transzferek miatti gyengébb tőkemérleg ellenére a folyó fizetési mérleg rekordmértékű, a GDP 4,9%-nak megfelelő többlettel zárt. Ez részben éppen annak köszönhető, hogy az elmaradó tőke-transzferek miatt csökkenő beruházási aktivitás, annak magas importtartalma miatt növelte a külkereskedelmi egyenleg aktívumát. Hasonlóan a többlet irányába hatott az olajárak miatti kedvező cserearány, valamint a szolgáltatások kiváló teljesítménye is. Másrészt a gyorsan csökkenő külső adósságnak és az alacsony hozamkörnyezetnek köszönhetően nagymértékben mérséklődött a jövedelemkiáramlás, ezen belül is a kamatkiadás.

A magas finanszírozási képesség a külső adósság dinamikus csökkenésével párosult az elmúlt években. A folyamat elsősorban az államháztartás, másodsorban a hitelintézetek adósságtörlesztéséhez köthetően 2016-ban is folytatódott. Ennek megfelelően a 2010 végén mért 112,7%-ról 2016 végére 68,9%-ra csökkent a nemzetgazdaság GDP-arányos bruttó külfölddel szembeni adóssága. Köszönhetően a külfölddel szembeni jelentős eszközállománynak a nettó adósság a GDP 18,4%-ra csökkent, amelynek mértéke így a régióban Csehország után Magyarországon a második legalacsonyabb.

Az elkövetkező időszakban a külkereskedelem aktívumához változatlanul hozzájárul majd a szolgáltatások teljesítménye, főként a húzó ágazatok, mint a szállítmányozás, turizmus és az infokommunikáció terén. Emellett a minimálbér-emelések és az adókiengedések következtében növekvő belföldi kereslet a jelentős importtartalom miatt szintén mérsékelheti a külkereskedelmi egyenleg többletét. Középtávon ugyanakkor az áruforgalom dinamikus bővülése várható, amelyet a

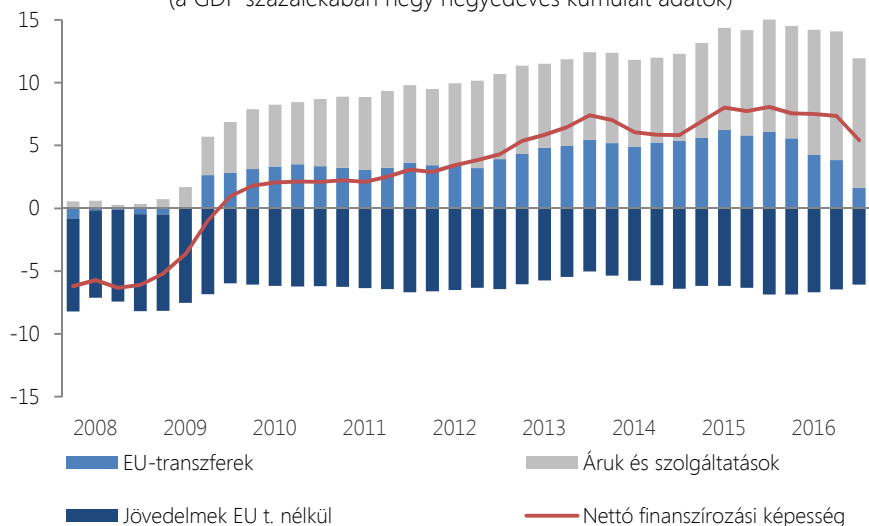
Kormány iparstratégiája mellett támogatnak a feldolgozóipari nagyvállalatok már bejelentett kapacitásbővítései, valamint az uniós források gazdaságfejlesztésre történő felhasználása is.

A jövedelemegyenleg tekintetében egyfelől az adósság dinamikus leépülésének köszönhetően tovább mérséklődhetnek a kiadások, de ezt ellensúlyozza a külföldi vállalatok növekvő eredménye, valamint az előrejelzési horizont második felében emelkedő hozamkörnyezet. Az EU-transzferek kifizetése a 2017-ben várható felfutást követően 2018-ban még tovább gyorsulhat, de az előrejelzési horizont végére a hétéves keret felhasználásával ciklikus jellegű lassulás várható ezen a téren. Így főként a belső kereslet miatt fokozatosan mérséklődő külkereskedelmi többlet, valamint a 2019-től visszafogottabb EU-forrásbeáramlás együttes eredményeként az előrejelzési horizont végére az elmúlt években tapasztalt rendkívül magas szinthez képest a külfölddel szembeni finanszírozási képesség alacsonyabb értéken normalizálódhat.

Mindazonáltal a tartósan fennálló masszív többlet és a dinamikus gazdasági növekedés eredményeként tovább javulhat az ország külfölddel szembeni finanszírozási pozíciója. Magyarország az előrejelzési horizont végére félévszázados adósi pozíció után a külfölddel szemben nettó hitelezővé válhat.

12. ábra: A külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség alakulása

(a GDP százalékában négy negyedéves kumulált adatok)

Forrás: MNB, NGM számítás